

Zaaknummer : 01129062
Ons Kenmerk : ODH1691026
Datum : 04-03-2026

Beschikking

Wet natuurbescherming – Beheer en schadebestrijding

Onderwerp

Op 17 januari 2022 ontvingen wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag om een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, in samenhang met artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. Op 11 mei 2022 hebben wij een besluit, met kenmerk ODH287561, genomen op de bovengenoemde aanvraag. Op 6 augustus 2024 heeft de rechtbank in haar uitspraak (zaaknummers SGR 22/3763 en 22/3867, ECLI:NL:RBDHA:2024:12663)¹ de beroepen tegen het besluit gegrond verklaard en het besluit vernietigd. De rechtbank draagt in haar uitspraak tevens op een nieuw besluit te nemen op het verzoek van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. Met dit besluit geven wij ten dele invulling aan de opdracht van de rechtbank.

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode vanaf afgifte van dit besluit tot en met de looptijd van het faunabeheerplan, te weten tot en met 31 december 2027. De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid', 'de veiligheid van het luchtverkeer', 'ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen' en 'ter bescherming van flora of fauna'. Met deze aanvraag wordt beoogd uitvoering te geven aan een deel van het in het goedgekeurde Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022 -2027 omschreven ganzenbeheer, voor de volgende activiteiten:

1. Het bewerken van nesten en eieren van grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*) en Canadese gans (*Branta canadensis*) in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
2. Beheerafschot van grauwe ganzen in de zomerperiode²;
3. Beheerafschot van brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode);
4. Beheerafschot van kolganzen in de maanden maart tot en met oktober;
5. Beheerafschot van Canadese ganzen gedurende het gehele jaar;
6. Het gebruik van de volgende middelen voor de activiteiten vermeld onder 2 tot en met 5:
 - a. geweren van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang;
 - b. geweren binnen de afpalingskring van een eendenkooi;
 - c. honden, niet zijnde lange honden;
 - d. slag- en steekwapens, uitsluitend voor het doden van gewonde ganzen;
 - e. niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is en een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt.

Met deze beschikking wordt besloten op de aanvraag voor wat betreft het beheer van de grauwe gans en de brandgans. Voor wat betreft het beheer van de Canadese gans en de kolgans zal met een separate beschikking op de aanvraag worden besloten.

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBDHA:2024:12663>

² De zomerperiode (volgens beleidskader 2014) is als volgt gedefinieerd:

- In de regio Noordelijke Delta (het zuiden van Zuid-Holland d.w.z. onder de grote rivieren) van 15 februari tot en met 31 oktober;
- In de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland-Noord (het noorden van Zuid-Holland d.w.z. boven de grote rivieren) van 1 maart tot en met 31 oktober.

Wijzigingen ten opzichte van de beschikking van 11 mei 2022

Ten opzichte van de beschikking van 11 mei 2022 zijn in deze beschikking de volgende onderdelen gewijzigd:

1. De ontheffing heeft enkel nog betrekking op de grauwe gans en de brandgans;
2. De voorschriften zijn gewijzigd, de belangrijkste wijzigingen betreffen:
 - een nieuw voorschrift voor het beheer binnen een eendenkooi (voorschrift 2);
 - een nieuw voorschrift voor het beheer van de grauwe gans (voorschrift 3);
 - een aanpassing van het voorschrift voor het beheer van de brandgans (voorschrift 4);
 - een nieuw voorschrift voor het melden van kleurringen (voorschrift 9).
3. De tekst in de paragraaf 'Beleid' is geactualiseerd;
4. De tekst in de paragraaf 'Belangenonderbouwing' is inhoudelijk aangepast en daarnaast geactualiseerd, daarbij is een tabel over het afschot van de verschillende jaren toegevoegd;
5. Aan de paragraaf 'Staat van instandhouding' is een passage over de internationale afspraken (AEWA) toegevoegd.

Besluit

Wij besluiten:

- I. een ontheffing ex artikel 3.3, eerste lid, in samenhang met artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van de verboden van artikel 3.1, tweede en derde lid, van de Wet natuurbescherming voor het bewerken van nesten en eieren van de grauwe gans en brandgans in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
- II. een ontheffing ex artikel 3.3, eerste lid, in samenhang met artikel 3.17, eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland van de verboden van artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor beheerabschot van de:
 - a. grauwe ganzen in de zomerperiode³;
 - b. brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode);
- III. de volgende documenten onderdeel te laten zijn van deze ontheffing:
 - a. de aanvraag van 17 januari 2022 met bijlage (ODH232021 en ODH232022);
 - b. E-mail Faunabeheereenheid Zuid-Holland met recente gegevens van 18 februari 2026 (ODH1684450).
- IV. ter uitvoering van de ontheffing als bedoeld onder beslispuunt II, de volgende middelen en methoden aan te wijzen:
 - a. geweren;
 - b. honden, niet zijnde lange honden;
 - c. slag- en steekwapens, alleen voor het doden van gewonde ganzen;
 - d. vangen of doden met gebruikmaking van niet-levende lokvogels;
 - e. het vangen of doden met gebruikmaking van lokvoer, dat niet vergiftigd of verdovend is;
 - f. het vangen of doden met gebruikmaking van een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt;
- V. ter uitvoering van de ontheffing als bedoeld onder beslispuunt II, ontheffing te verlenen van de verboden zoals genoemd in de krachtens artikel 3.26, tweede lid, van de Wet natuurbescherming gestelde regels voor wat betreft het gebruik van een geweer vanaf een half uur voor zonsopgang tot en met een half uur na zonsondergang (artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming) en voor wat betreft het gebruik van het geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi (artikel 3.16, eerste lid, aanhef en, onder c van het Besluit natuurbescherming);

³ Zie voetnoot 2.
ODH1691026

- VI. ontheffing te verlenen van het verbod van artikel 3.4, eerste lid, onder a, onder 2° of 3° juncto de krachtens artikel 3.4, vierde lid, van de Wet natuurbescherming gestelde regel voor wat betreft het doden met gebruikmaking van een middel waarmee elektronisch versterkte lokgeluiden kunnen worden gemaakt (artikel 3.9, derde lid, aanhef en onder d, van het Besluit natuurbescherming);
- VII. de voorschriften 1 tot en met 9 te verbinden aan de ontheffing;
- VIII. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendices

1. het aantal aanvragen in de periode 2005 t/m 2025 om vergoeding van faunaschade veroorzaakt door de grauwe gans en de brandgans waarbij het bedrag groter was dan €250,- per schadejaar.
2. het gemiddelde getaxeerde bedrag in de periode 2005 t/m 2025 voor vergoeding van faunaschade veroorzaakt door de grauwe gans en de brandgans per schadejaar.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Voorschriften voor de Faunabeheereenheid Zuid-Holland

- 1 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de ontheffing schriftelijk of digitaal toestemming aan de betreffende uitvoerders.
- 2 Ontheffinghouder zal de uitvoerder alleen toestemming geven voor gebruik van deze ontheffing op basis van schriftelijke toestemming van de kooiker van de eendenkooi ter plaatse. Indien de kooiker in de schriftelijke toestemming, zoals bedoeld in dit voorschrift, voorwaarden stelt aan de uitvoering van de schadebestrijding, zal ontheffinghouder deze voorwaarden in de doorschrijving opnemen.
- 3 Indien uit de juli-telling voor een kalenderjaar blijkt dat het aantal grauwe ganzen in de provincie Zuid-Holland minder dan 35.500 bedraagt, mag er voor de grauwe gans in het daaropvolgende kalenderjaar geen beheerfschot plaatsvinden.
- 4 Indien uit de juli-telling voor een kalenderjaar blijkt dat het aantal brandganzen in de provincie Zuid-Holland minder dan 18.000 bedraagt, mag er voor de brandgans in het daaropvolgende kalenderjaar geen beheerfschot plaatsvinden.

Voorschriften voor de uitvoerder

- 5 De uitvoerder van de ontheffing dient te voldoen aan de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland gestelde uitvoeringsregels zoals vermeld op het toestemmingsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
- 6 De uitvoerder van de ontheffing dient (een kopie van) het toestemmingsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, schriftelijk of digitaal te kunnen tonen.
- 7 Slag- en steekwapens worden alleen gebruikt om gewonde ganzen uit hun lijden te verlossen.
- 8 Merktekens, welke zich bevinden aan gedode ganzen, moeten onder opgave van plaats en datum worden gemeld bij het Vogeltrekstation, via www.griel.nl.
- 9 Kleurringen, welke zich bevinden op gedode ganzen, moeten worden gemeld via <https://submit.cr-birding.org/>.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 11.27 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Op grond van de zorgplicht in artikel 11.27 Bal moet degene die een flora- en fauna-activiteit of vergelijkbare activiteit verricht, alle redelijke maatregelen nemen om nadelige gevolgen voor de natuurbelangen (beschermden en onbeschermden soorten en hun habitats) te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken als voorkomen niet mogelijk is, en de activiteit achterwege laten als de gevolgen onvoldoende beperkt kunnen worden.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 17 januari 2022 ontvingen wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (hierna: FBE ZH) het verzoek om een deel van het in het goedgekeurde Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022 -2027 omschreven ganzenbeheer mogelijk te maken.

De aanvraag ziet op de volgende activiteiten:

1. Het bewerken van nesten en eieren van grauwe gans (*Anser anser*), kolgans (*Anser albifrons*), brandgans (*Branta leucopsis*) en Canadese gans (*Branta canadensis*) in de periode van 1 februari tot en met 30 juni;
2. Beheerafschot van grauwe ganzen in de zomerperiode⁴;
3. Beheerafschot van brandganzen in de maanden juli tot en met oktober (verkorte zomerperiode);
4. Beheerafschot van kolganzen in de maanden maart tot en met oktober;
5. Beheerafschot van Canadese ganzen gedurende het gehele jaar;
6. Het gebruik van de volgende middelen voor de activiteiten vermeld onder 2 tot en met 5:
 - a. geweren van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang;
 - b. geweren binnen de afpalingskring van een eendenkooi;
 - c. honden, niet zijnde lange honden;
 - d. slag- en steekwapens, uitsluitend voor het doden van gewonde ganzen;
 - e. niet-levende lokvogels, lokfluiten, lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is en een middel waarmee (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen worden gemaakt.

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen zoals vermeld in:

- artikel 3.1, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) voor wat betreft het doden van de ganzen;
- artikel 3.1, tweede lid, van de Wnb, voor wat betreft het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en het wegnemen van eieren of nesten van ganzen;
- artikel 3.1, derde lid, van de Wnb voor wat betreft het rapen en onder zich hebben van eieren van ganzen;
- artikel 3.4, eerste lid, onderdeel a en onder 2° en 3° juncto artikel 3.4, vierde lid van de Wnb voor wat betreft het gebruik van een middel waarmee elektronisch versterkte lokgeluiden kunnen worden gemaakt, zoals aangegeven in artikel 3.9, derde lid, aanhef en onder d, van het Besluit natuurbescherming;
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wnb voor wat betreft het gebruik van het geweer;
- artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer voor zonsopgang en na zonsondergang;
- artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder c, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer binnen de afpalingskring van een eendenkooi.

De aanvraag is gedaan voor de looptijd van het Faunabeheerplan Ganzen Zuid-Holland 2022 – 2027 dat bij besluit van 14 december 2021 door ons is goedgekeurd. Dit Faunabeheerplan (hierna: FBP) loopt van 1 januari 2022 tot en met 31 december 2027.

⁴ Zie voetnoot 2.
ODH1691026

De aanvraag is ingediend met het doel om de standganzenpopulaties in Zuid-Holland terug te brengen:

- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen en wateren.

Met beheer op grond van voornoemde belang worden tevens de volgende belangen gediend:

- het belang van de veiligheid van het luchtverkeer; en
- het belang van de bescherming van flora of fauna.

Zoals hiervoor al is opgemerkt, wordt met deze beschikking enkel besloten op de aanvraag voor wat betreft het beheer van de grauwe gans en de brandgans. Voor wat betreft het beheer van de Canadese gans en de kolkans zal met een separate beschikking op de aanvraag worden besloten.

Beheerperioden

Voor de twee ganzensoorten waar deze beschikking betrekking op heeft zijn verschillende beheerperioden aangevraagd wat het afschot betreft, zoals weergegeven in de onderstaande tabel. Voor het bewerken van nesten en eieren van de ganzen is voor beide soorten voor dezelfde periode ontheffing aangevraagd.

Tabel 1. Perioden voor beheer d.m.v. afschot en bewerken van nesten en eieren.

	Beheerafschot	Bewerken van nesten en eieren
Grauwe gans	Zomerperiode ⁵	1 februari – 30 juni
Brandgans	1 juli – 31 oktober	

Voor een deel van de activiteiten waarvoor ontheffing is aangevraagd geldt een provinciale vrijstelling voor deze ganzen. Ondanks deze vrijstellingen is voor deze activiteiten een ontheffing aangevraagd. De reden hiervoor is dat deze ontheffingsaanvraag gebaseerd is op het nieuwe goedgekeurde FBP en breder van opzet is (populatiebeheer). Waar de ontheffingsaanvraag uitgaat van het reguleren van de populatie-omvang ten behoeve van de genoemde belangen, is de provinciale vrijstelling verleend ter voorkoming van schade zonder dat daarbij een bepaalde omvang van de betrokken populaties wordt beoogd. En in tegenstelling tot de provinciale vrijstelling is deze ontheffing gericht op alle uitvoerders van het ganzenbeheer en niet alleen op grondgebruikers. Ook is op grond van de provinciale vrijstelling het gebruik van elektronisch versterkte lokgeluiden niet toegestaan.

Uitspraak rechtbank Den Haag

De rechtbank Den Haag heeft in haar uitspraak van 6 augustus 2024 geoordeeld dat er geen andere bevredigende oplossing is en dat de ontheffing voldoende rekening houdt met andere vogelsoorten zoals de dwerggans en de kleine rietgans. Wat betreft de aan de ontheffing ten grondslag gelegde wettelijke belangen heeft de rechtbank ons gevolgd in de stelling dat uit de gegevens het algemene beeld naar voren komt dat grotere ganzenpopulaties leiden tot grotere schade aan gewassen. Ook heeft de rechtbank ons gevolgd in de stelling dat bij de huidige omvang van de ganzenpopulatie sprake is van 'belangrijke schade'. De rechtbank heeft echter geoordeeld dat wij niet inzichtelijk hebben gemaakt dat de ontheffing niet verder gaat dan strikt noodzakelijk is om belangrijke schade aan gewassen te voorkomen. Volgens de rechtbank is onvoldoende gemotiveerd dat het belang van het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, het belang van veiligheid van het luchtverkeer en het belang van bescherming van flora en fauna noodzaakt tot het terugbrengen van de betrokken ganzenpopulaties naar de streefstanden uit het FBP.

Met dit besluit hebben wij het geconstateerde gebrek hersteld. Per wettelijk belang is gemotiveerd waarom de ontheffing noodzakelijk is.

⁵ Zie voetnoot 2.
ODH1691026

Procedure

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is ingediend voor het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 2.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk voor dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt. Deze ontheffing wordt dan ook verleend onder het oude recht, te weten de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb).

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn op deze beschikking van toepassing.

Bevoegd gezag

De handelingen worden verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Deze aanvraag is getoetst aan de Wnb, het Besluit natuurbescherming (hierna ook: Bnb) en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland (verder: de beleidsregel).

Provinciale vrijstelling

Voor de grauwe gans en de brandgans geldt er een provinciale vrijstelling waar gebruik gemaakt van kan worden zolang er een geldig goedgekeurd faunabeheerplan is. Op basis van deze vrijstelling is het mogelijk om de grauwe gans en de brandgans te doden. Wel geldt er een aantal beperkingen. Zo kan het doden van brandganzen slechts plaatsvinden buiten de winterperiode. Verder kan het bewerken van eieren en nesten van de grauwe gans en de brandgans plaatsvinden in de periode van 1 februari tot en met 30 juni. Daarnaast is het toegestaan om het geweer te gebruiken van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang en mogen gewonde ganzen met een slag-, snij- of steekwapen worden gedood. Deze vrijstelling geldt uitsluitend voor grondgebruikers.

Ontheffing

In artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb is bepaald dat wij ten behoeve van de beperking van de omvang van een populatie van vogels ontheffing kunnen verlenen als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid van de Wnb.

Een ontheffing wordt slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- zij nodig is in het belang van een van de hieronder genoemde belangen; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Deze wettelijke belangen zijn:

- a) de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- b) de veiligheid van het luchtverkeer;
- c) voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij of wateren;
- d) bescherming van flora en fauna.

In het kader van dit besluit zijn voorkoming van belangrijke schade aan gewassen of wateren, de veiligheid van het luchtverkeer en bescherming van flora en fauna aan de orde. De ontheffing is niet gebaseerd op het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

Middelen en methoden

Gelet op artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a en c, van het Bnb is het verboden om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang en binnen de afpalingskring van een eendenkooi als bedoeld in artikel 3.21, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wnb. In artikel 3.26, derde lid, van de Wnb is bepaald dat wij ontheffing kunnen verlenen van de hiervoor genoemde verboden verbonden aan het gebruik van het geweer.

Op grond van artikel 3.3, vijfde lid, aanhef en onder a, van de Wnb dienen bij vrijstellingen en ontheffingen de middelen en methoden aangewezen te worden uit de lijst van toegestane middelen en methoden in artikel 3.9, eerste lid (middelen) en tweede lid, (methoden) van het Bnb. Tot de toegestane methoden voor het vangen en doden behoren lokvogels, middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt en lokvoer.

In artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb is bepaald dat bij onder meer het geven van een ontheffing als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wnb, de middelen worden aangewezen die voor het vangen en doden van de aldaar bedoelde vogels en dieren mogen worden gebruikt.

Beleid

In 2014 is een Ganzenbeleidskader voor Zuid-Holland⁶ vastgesteld. In de jaren daarna is uitvoering gegeven aan dit beleid. Alhoewel dit ganzenbeleidskader eind 2019 is komen te vervallen is dit beleidskader het uitgangspunt geweest voor het FBP. Er was namelijk ten tijde van het schrijven van het faunabeheerplan geen expliciet beleidskader voor de ganzen in Zuid-Holland. Het beleid inzake het ganzenbeheer is in feite op hoofdlijnen voortgezet door het goedkeuren van het faunabeheerplan voor de periode 2022-2027. Het ganzenbeheer is bij het vaststellen van het FBP op enkele punten gewijzigd. Zie daarvoor de paragraaf Beheermaatregelen 2022-2027 op pag. 28 van het FBP. Een voorbeeld van zo'n wijziging is het beheer van grauwe ganzen in de in dit besluit genoemde periode. Dat deze wijziging past binnen ons beleid blijkt uit het goedkeuren van het FBP, waar onderhavige ontheffing op is gebaseerd.

In maart 2023 hebben wij de nieuwe 'Module Soortenbeleid' vastgesteld, als onderdeel van het Omgevingsbeleid.⁷ Hierin is opnieuw opgenomen dat de provincie zich jaarrond actief inzet *“om de populatie standganzen binnen de provincie te reduceren tot op een niveau waarbij de schade acceptabel en de populatie beheersbaar is. Daarnaast is van groot belang dat ganzen met alle geschikte middelen, inclusief afschot, worden verjaagd van plaatsen waar ernstige schade kan ontstaan. Gedurende de winterperiode wordt rekening gehouden met de rust binnen de voor ganzen aangewezen Natura 2000-gebieden en met de aangewezen ganzenrustgebieden.”* Het huidige beleid is een voortzetting van het beleid dat is ingezet met het Ganzenbeleidskader.

Beoordeling

Algemeen

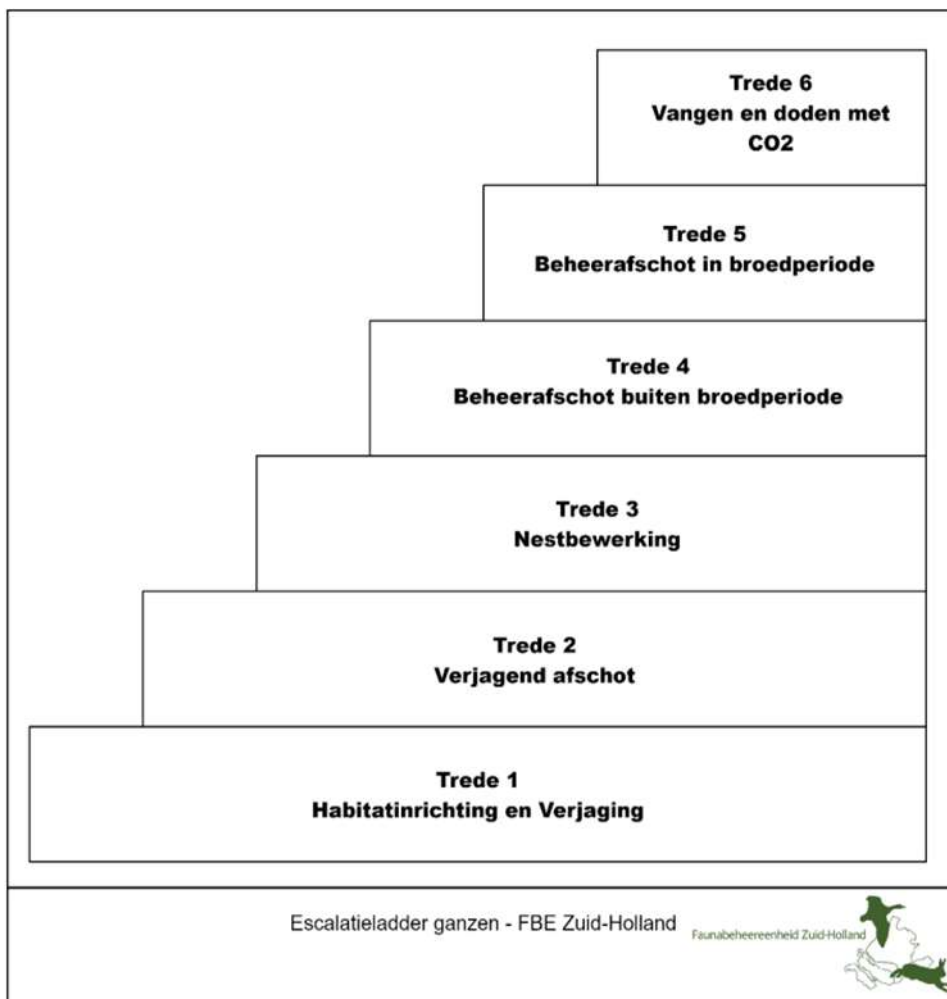
Het door de FBE ZH beoogde ganzenbeheer wordt in het FBP onderbouwd. Voor een volledige omschrijving en onderbouwing van het gewenste beheer, staat van instandhouding en de schades verwijzen wij naar dit FBP.

Geen andere bevredigende oplossing

De vraag of er een andere bevredigende oplossing is, wordt onderbouwd aan de hand van de escalatieladder. De escalatieladder voor het ganzenbeheer is beschreven in hoofdstuk 2 van het FBP. Het idee achter de escalatieladder is dat in eerste instantie wordt gekeken naar meer diervriendelijke en minder ingrijpende maatregelen om schade of risico's te voorkomen. Pas als deze maatregelen (die op de onderste treden van de ladder staan) niet werken, kan een stap naar boven op de ladder worden gezet naar een maatregel die meer ingrijpend is.

⁶ Ganzenbeleidskader Zuid-Holland en bijbehorende Bijlage Uitwerking Ganzenbeleidskader Zuid-Holland 2014, Provinciaal Blad 2015 nr. 3157. [Ganzenbeleidskader Zuid-Holland](#)

⁷ <https://omgevingsbeleid.zuid-holland.nl/omgevingsprogramma/maatregelen/766cc269-ac06-42a1-81b4-da7d71314427>

Figuur 1. De escalatieladder voor het ganzenbeheer

Preventieve maatregelen zoals vlaggen, linten en dergelijken, knalapparaten en ultrasoon geluid kunnen worden ingezet om landbouwschade door ganzen enigszins te voorkomen. Deze maatregelen zijn echter onvoldoende effectief gebleken en bovendien hebben deze maatregelen geen invloed op de omvang van de populatie.

Zoals ook in het FBP is gesteld zijn wij van mening dat er populatiebeheer dient te worden toegepast om de omvang van de populaties standganzen in Zuid-Holland te reduceren. Een reductie van de populatie kan alleen worden bereikt door gebruik te maken van maatregelen die hoger op de escalatieladder staan. De populatieontwikkeling van ganzen in de afgelopen jaren laat zien dat nestbehandeling en beheerafschot in zowel de broedperiode als daarbuiten op zijn minst moet worden gecontinueerd om de populatiegroei te remmen.

Om een reductie van de populatie te bereiken moet het beheer ook effectiever en grootschaliger worden uitgevoerd. Dit staat beschreven in hoofdstuk 2 van het FBP. Daarbij gaat het o.a. over het afschot voor en tijdens de broedperiode en een meer dan voorheen gecoördineerde uitvoering van het beheer. Ook in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1535) wordt onze stelling gedeeld dat er in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en ter voorkoming van schade aan gewassen geen andere bevredigende oplossing is dan het reduceren van de populatieomvang van ganzen. De situatie is ten tijde van het nemen van dit besluit alleen maar nijpender geworden. De druk op de belangen is groter door het toegenomen aantal ganzen.

Omdat het beheer van de grauwe gans de afgelopen jaren nog niet heeft geleid tot een dergelijke reductie is opnieuw ontheffing aangevraagd voor de treden 3 tot en met 5.⁸ Voor de brandgans worden de maatregelen echter afgeschaald omdat de populatie ongeveer even groot is als de streefstand.

Belangenonderbouwing

Hoofdstuk 5 van het FBP geeft aan op welke wijze de wettelijke belangen (voorkoming van landbouwschade, volksgezondheid, openbare veiligheid en de veiligheid van het luchtverkeer) binnen de provincie in het geding zijn of kunnen komen. Hoewel er aan deze belangen zeker locatiegebonden componenten kleven, is er hierbij ook sprake van een relatie tussen de omvang van de schade, de kans dat er schade optreedt en de totale populatie aanwezige ganzen. In de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 mei 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:1535) wordt de stelling dat er een oorzakelijke relatie is in de verhouding tussen de populatie ganzen in Zuid-Holland en de getaxeerde schade ook bevestigd. Kortom, des te meer ganzen des te groter de schade. De streefstanden in het FBP zijn dan ook gebaseerd op de aanvaardbare schade voor de grauwe gans en de brandgans. Alhoewel deze streefstanden primair zijn gebaseerd op de aanvaardbare schade aan gewassen moeten die standen ook worden bereikt ter bescherming van twee overige belangen, te weten het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en het belang van de bescherming van flora of fauna.

Hieronder worden deze belangen nader beschouwd.

Voorkoming landbouwschade

Streefstanden in relatie tot de totale landbouwschade

Op basis van het provinciale beleid heeft de FBE ZH de volgende streefstanden voor de jaarrond verblijvende ganzen in het FBP vastgelegd:

- grauwe gans: 35.500;
- brandgans: 19.500.

De streefstanden zijn in het FBP vastgelegd en gebaseerd op aanvaardbare landbouwschade. De streefstanden voor de grauwe gans en brandgans zijn gebaseerd op de in 2005/2009 vastgestelde in Zuid-Holland aanwezige populaties, waarbij de getaxeerde schade veroorzaakt door grauwe ganzen en brandgansen (standgansen) ruim 56.000 euro respectievelijk 52.000 euro bedroeg (par. 2.4 van het FBP).

Het college heeft met de streefstanden niet beoogd om het punt aan te geven waarop niet langer sprake is van belangrijke schade. Ook bij het bereiken van de streefstanden zal nog steeds sprake zijn van belangrijke schade. De schade zal echter wel veel lager zijn dan nu het geval is. De streefstanden zijn juist opgenomen om te zorgen dat de ontheffing niet verder gaat dan strikt noodzakelijk. De streefstanden zorgen ervoor dat er, naar huidige inzichten, een gezonde populatie van de betreffende ganzensoort blijft bestaan en tegelijkertijd het totale schadebedrag flink wordt verlaagd.

Wanneer het punt wordt bereikt waarop niet langer sprake is van belangrijke schade is vooraf niet te bepalen. Allereerst geldt dus dat naar ons oordeel bij een schade van 56.000 euro respectievelijk 52.000 euro nog sprake is van belangrijke schade. In artikel 3.1 van de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland hebben wij opgenomen dat onder belangrijke schade aan gewassen wordt verstaan de door in het wild levende diersoorten aangerichte schade aan landbouwgewassen welke op grond van de door BIJ12 gehanteerde taxatieregels getaxeerd wordt op € 250,- of meer per geval. Wij verwachten niet dat, wanneer de populaties van grauwe ganzen en brandgansen worden gereduceerd tot de hierboven genoemde streefstanden, de schade door deze twee soorten daadwerkelijk gereduceerd zal zijn tot schadebedragen die in de orde van grootte liggen van de getaxeerde

⁸ De rechtbank Den Haag heeft in haar uitspraak van 6 augustus 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:12663) overwogen dat de oorzakelijke relatie tussen de grootte van de ganzenpopulatie en de ondervonden overlast/schade toereikend is onderbouwd en dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat andere maatregelen niet of onvoldoende tot het beoogde resultaat leiden, zie rechtsoverweging 14.2.

bedragen uit 2005/2009. Er is namelijk veel veranderd sinds 2005/2009. De prijzen van gras, het belangrijkste schadegeewas, fluctueren van jaar tot jaar, maar zijn over de periode 2005-2023 ongeveer verdubbeld. Ook hebben veel meer ondernemers de weg naar BIJ12 gevonden voor het indienen van een verzoek om tegemoetkoming.

Het is niet mogelijk om exact te berekenen hoeveel schade 35.500 grauwe ganzen en 19.500 brand ganzen aan zullen richten, omdat dat van meer factoren afhankelijk is dan alleen de populatieomvang. Zoals hierboven omschreven is de daadwerkelijke schade ook afhankelijk van bijvoorbeeld de gewasprijzen. Wanneer we uitgaan van een voedselbehoefte van 500 gram gras per dag per gans^{9,10} en daarbij de voorzichtige aanname doen dat ganzen 200 dagen per jaar gras eten, dan is dat per jaar 100 kg gras per gans. Vermenigvuldigd met het aantal van 55.000 ganzen is dat 5,5 miljoen kilo gras per jaar. Bij een grasprijs van 0,30 euro per kilo¹¹ levert dat grofweg 1,65 miljoen euro schade op voor de grauwe gans en de brandgans. Wanneer we deze benadering uitbreiden met schade aan andere gewassen (die veelal duurder zijn dan gras), dan lijkt een totale schade (veroorzaakt door de standpopulatie van de grauwe gans en de brandgans) in de orde grootte van 2 à 2,5 miljoen euro per jaar een realistische verwachting bij het bereiken van de streefstanden.

Er zijn 1.593 graasdierbedrijven¹² in Zuid-Holland (Bron: CBS, 2025¹³). Wanneer de hiervoor omschreven totale schade aan gras evenredig over deze bedrijven wordt verdeeld, gaat het om een schade van ca. 1250 euro per bedrijf per jaar. Uit de getaxeerde schadecijfers van BIJ12 blijkt dat deze schade verre van evenredig verdeeld plaatsvindt en dat geldt temeer voor de schades aan andere gewassen dan gras. Er zullen naar verwachting nog steeds bedrijven zijn met duizenden euro's schade per jaar. Met andere woorden: ook bij het bereiken van de streefstanden zal er sprake zijn van (dreigende) belangrijke schade. Daarmee gaat de uitvoering van de ontheffing niet verder dan strikt noodzakelijk.

Wij wijzen in dit verband ook op appendices I en II onderaan dit besluit. Daaruit blijkt dat het aantal schadegevallen met een getaxeerde schade van 250 euro of hoger blijft toenemen. Ook neemt het gemiddelde bedrag per schadegeval veroorzaakt door de grauwe gans toe. Ook hierbij maken we de kanttekeningen zoals hierboven beschreven.

De streefstanden passen overigens ook ruim binnen de door SOVON berekende 'Gunstige Referentie Populatie' (GRP) voor de grauwe gans en brandgans, in die zin dat de streefstanden hoger liggen dan de GRP's die voor Zuid-Holland zijn vastgesteld op 15.900 exemplaren voor de grauwe gans respectievelijk 14.340 voor de brandgans in de zomer.¹⁴ Met het bereiken van de streefstanden wordt dus ruim boven de GRP gebleven, daarmee is de staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar.

Omvang landbouwschade

In het FBP is aangegeven dat ganzen verspreid door de hele provincie schade veroorzaken aan gras(zoden), graszaad, granen en overige gewassen. De schade is extra groot wanneer in de maanden maart en april veel neerslag valt, omdat de bodem dan veel gevoeliger is voor verdichting door betreding van watervogels. In Nederland geven de schadegegevens van BIJ12-Faunazaken een duidelijk beeld van belangrijke schade in de provincie, dit omdat het hier om gevalideerde gegevens gaat die door onafhankelijke taxateurs worden verzameld.

De database van BIJ12-Faunazaken bevat echter data welke slechts een steekproef van de werkelijkheid geeft. Dit omdat BIJ12-Faunazaken alleen schade taxeert nadat een agrariër een tegemoetkoming heeft aangevraagd voor

⁹ Grauwe gans — WILDBEHEERENHEID SUSTEREN/GRAETHEIDE

¹⁰ <https://www.bij12.nl/onderwerp/faunaschade/diersoorten-uitgelicht/gans/>

¹¹ <https://www.bij12.nl/actueel/drogestofprijzen-voorjaarsgras-2025/>

¹² Een bedrijf behoort tot een graasdierbedrijf als twee derde of meer van de totale Standaard Opbrengst van het bedrijf afkomstig is van landbouwactiviteiten die bij het graasdierbedrijfstype horen. Graasdieren zijn koeien, schapen, geiten en paarden. (cbs.nl)

¹³ https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/80783ned#AantalLandbouwbedrijvenTotaal_1

¹⁴ Voorstel provinciale gunstige referentiewaarden voor de standpopulaties van Grauwe Gans en Brandgans, Sovon-rapport 2022/47

schade en als aan alle formele vereisten wordt voldaan. Dat betekent dat niet alle schade in kaart wordt gebracht en dat niet alle schadegevallen in de data van BIJ12 zit. Daarnaast is aan de hand van de schadehistorie gebleken dat het ontstaan van schade aan de landbouw rechtstreeks afhankelijk is van de aantallen ganzen die er zijn. Ganzen gaan immers overal in de provincie foerageren op grasland en op andere gewassen. Met de toename van het aantal aanwezige standganzen in de provincie Zuid-Holland (zie tabel 3), stijgt de totale hoeveelheid landbouwschade van circa € 730.000 in 2016 tot circa € 8,3 miljoen in 2025, zoals weergegeven in tabel 2. Deze toename is niet enkel te verklaren door de toename van het aantal ganzen.

Tabel 2. Getaxeerde schadecijfers totaal per ganzensoort, (gecorrigeerd en uitgebreid t.o.v. het Faunabeheerplan middels de data van BIJ12, zoals ontvangen op 16 februari 2026).

	2016	2017	2018	2019	2020
Brandgans	€ 281.287	€ 340.144	€ 330.917	€ 301.018	€ 362.161
Grauwe gans	€ 455.108	€ 634.329	€ 690.122	€ 732.752	€ 847.741
Totaal	€ 736.395	€ 974.473	€ 1.021.039	€ 1.033.770	€ 1.209.902

	2021	2022	2023	2024	2025*
Brandgans	€ 324.333	€ 540.315	€ 485.044	€ 885.449,11	€ 1.081.608,01
Grauwe gans	€ 1.708.669	€ 3.062.424	€ 4.968.313	€ 5.860.491,12	€ 7.285.640,68
Totaal	€ 2.033.002	€ 3.602.739	€ 5.453.357	€ 6.745.940,23	€ 8.367.248,68

* De getaxeerde schade over 2025 betreft een voorlopig bedrag.

Conclusie landbouwschade

Hiermee is voldoende onderbouwd dat het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen een belang is om de ontheffing te kunnen verlenen.

Veiligheid van het luchtverkeer

In paragraaf 5.3 van het FBP wordt onderbouwd dat ganzen de vliegveiligheid in gevaar brengen. Aanvaringen tussen vliegtuigen en ganzen kunnen ernstige gevolgen hebben omdat vliegtuigmotoren in de meeste gevallen zullen worden beschadigd wanneer een gans naar binnen vliegt of naar binnen wordt gezogen. Gelet op de omvang en het gewicht van de meeste ganzen kan ook een botsing met een ander deel van een vliegtuig ernstige schade tot gevolg hebben. In tabel 8 op pagina 58 van het FBP zijn de incidenten met ganzen beschreven voor de luchthaven Rotterdam The Hague Airport en de luchthaven Schiphol.

Uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 mei 2019 blijkt dat een oorzakelijke relatie mag worden aangenomen tussen de omvang van de populatie ganzen rond de luchthavens Schiphol en Rotterdam The Hague Airport (hierna: RTHA) en het aantal risicovolle baankruisingen.¹⁵ Door de grote hoeveelheden ganzen die op zoek naar voedsel van en naar hun foerageergebieden de start- en landingsbanen kruisen is het risico van vogelaanvaringen de laatste jaren toegenomen.

Verder ligt Zuid-Holland zowel binnen de invloedssfeer van de luchthaven Schiphol als RTHA. In de jaarverslagen die wij ontvangen van RTHA worden incidenten beschreven met vogels. Ganzen zijn mobiel en overal in de provincie in grote aantallen aanwezig. In het FBP (pagina 60) staat verder dat er bij de uitvoering van het ganzenbeheer extra aandacht zal zijn voor het beheer in de aandachtszone (binnen 13 kilometer van het vliegveld RTHA).

¹⁵ Dit is bevestigd door de rechtbank Den Haag in haar uitspraak van 6 augustus 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:12663), zie rechtsoverweging 11.2. ODH1691026

Conclusie veiligheid van het luchtverkeer

Hiermee is voldoende onderbouwd dat de veiligheid van het luchtverkeer een wettelijk belang is waarop de aangevraagde ontheffing kan worden verleend.

Bescherming van flora en fauna

In paragraaf 5.1 van het FBP wordt beschreven wat het effect van ganzen op de flora en fauna is. Door hun gedrag en de grote aantallen waarin de ganzen in Zuid-Holland voorkomen, hebben ganzen directe effecten op hun natuurlijke leefomgeving.¹⁶ In natuurgebieden veroorzaken ganzen schade door overbegrazing van oevervegetaties en rietlanden, waardoor de biotoop van een groot aantal diersoorten verdwijnt. Met name in de ruitijd, wanneer ganzen zich in grote groepen verzamelen op open wateren, wordt de graasdruk op rietspruiten hoog. Daarnaast is er lokaal schade door eutrofiëring (vermesting) van voedselarme wateren. Deze schadelijke effecten zorgen ervoor dat de biodiversiteit in natuurgebieden afneemt en de doelstellingen van Natura 2000-gebieden (waaronder de instandhouding van zeldzame soorten zoals de grote karekiet, woudaap, roerdomp, zwarte stern en purperreiger) en de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in het geding kunnen zijn. Voorbeelden van Natura 2000-gebieden met instandhoudingsdoelstellingen die in negatieve zin beïnvloed worden door de aanwezigheid van grote aantallen zomerganzen zijn Boezems Kinderdijk (in Zuid-Holland) en Zouweboezem (Utrecht). De realisatie van de natuurtypen 'moeras' en 'trilveen' in het Natuurnetwerk Nederland wordt door te intensieve begrazing door ganzen belemmerd. Het effect van de toegenomen standganzen -populatie op de Zuid-Hollandse natuur laat een duidelijk beeld zien van schade aan riet door grauwe ganzen. Overbegrazing van oevervegetaties, waaronder riet, leidt tot de afname van in water wortelende vegetatie, wat zorgt voor een negatief cascade-effect op de visstand en de macrofauna, waardoor de samenstellingen en kwaliteit hiervan afneemt.

De negatieve gevolgen voor de flora en fauna ten gevolge van de aanwezigheid van grote aantallen ganzen in Zuid-Holland wordt ook bevestigd in het rapport "Effecten van de graasdruk door grauwe ganzen op natuurdoelen voor N2000 en KRW" van Waternet d.d. 28 mei 2020. Daarin wordt geconcludeerd dat de gewenste Goede Ecologische Toestand (GET) vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de instandhoudingsdoelstellingen vanuit Natura 2000 door de grootte van de populatie grauwe ganzen en de mate waarin deze foerageert op de emerse (riet) vegetatie, onhaalbaar zijn en om die doelstellingen te behalen het noodzakelijk is om populatiebeheer toe te passen.

Ook Sovon wijst erop dat door de grote toename van grauwe ganzen, door het gehele land lokaal diverse andere vogelsoorten die afhankelijk zijn van riet en andere watervegetatie, in de knel komen.¹⁷ In meerdere gevallen worden er bij de aanleg van nieuwe natuurgebieden in Zuid-Holland extra maatregelen getroffen om vraat door ganzen te voorkomen of beperken. Alleen al bij de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard, met een omvang van ca. 1.500 hectare, leidt dit tot een extra kostenpost van ca. 300.000 euro voor vraatbescherming in de vorm van rasters en speciale kratten rondom kwetsbare vegetatie (Bron: provincie Zuid-Holland). Op grond van het bovenstaande kan evenals bij vliegveiligheid worden gesteld dat ook voor de schade aan flora en fauna er een oorzakelijke relatie mag worden aangenomen tussen de omvang van de populatie ganzen en de schade aan de flora en fauna.

Conclusie bescherming flora en fauna

Hiermee is voldoende onderbouwd dat ook met het oog op de bescherming van flora en fauna de ontheffing kan worden verleend.

Conclusie belangen

Uit bovengenoemde blijkt duidelijk dat er sprake is van belangrijke landbouwschade veroorzaakt door de ganzen waarvoor ontheffing wordt aangevraagd. Naast het belang van landbouwschade is er ook voldoende bewijs dat het

¹⁶ Dit is bevestigd door de rechtbank Den Haag in haar uitspraak van 6 augustus 2024 (ECLI:NL:RBDHA:2024:12663), zie rechtsoverweging 12.2.

¹⁷ A043 Grauwe Gans Anser anser, niet-broedvogel (Versie oktober 2024) – Bouwsteen ten behoeve van de VHR-opgave, gepubliceerd op <https://stats.sovon.nl/pub/publicatie/21966>, p.7.

populatiebeheer van de ganzen ook in het belang is van de vliegveiligheid en het reduceren van de schade aan flora en fauna. De ontheffing gaat niet verder dan noodzakelijk voor deze belangen. De streefstanden voor de schade aan gewassen houden rekening met een gezonde ganzenpopulatie. Door deze streefstanden aan te houden voor de gehele ontheffing wordt de gunstige staat van instandhouding gegarandeerd.

Staat van instandhouding

Standganzen

In het FBP¹⁸ is de populatieontwikkeling van de ganzen behandeld. De hier genoemde aantallen betreffen de permanent in Zuid-Holland aanwezige ganzen (standganzen) gebaseerd op de jaarlijkse juli-telling. In tabel 3 is inzichtelijk gemaakt hoe de populatie van de grauwe gans en de brandgans zich de afgelopen jaren in Zuid-Holland heeft ontwikkeld.

Tabel 3. Aantal grauwe ganzen en brandganzen in de provincie Zuid-Holland o.b.v. de juli-telling zoals in FBP, aangevuld met de cijfers uit de jaarrapportages van de FBE ZH (waar mogelijk gecorrigeerd met TRIM3).

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Grauwe gans	76.505	88.083	90.103	92.171	112.717	102.029	107.253	116.625	113.190	116.634
Brandgans	20.374	23.581	19.763	20.804	21.358	23.875	19.648	20.177	15.700	17.598

* De aantallen over 2025 zijn voorlopige aantallen.

Tabel 4. Aantal geschoten grauwe ganzen en brandganzen in de provincie Zuid-Holland op basis van alle gecombineerde toestemmingen en de provinciale vrijstelling.

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Grauwe gans	49.950	42.599	44.742	44.709	51.155	53.206	52.080	68.900	62.463	62.966
Brandgans	10.919	11.102	11.655	9.699	8.536	7.248	2.317	2.652	1.972	2.581

* De aantallen over 2025 zijn voorlopige aantallen.

De in Zuid-Holland aanwezige aantallen grauwe gans overstijgen ruimschoots de door Sovon berekende Gunstige Referentie Populatie (GRP) van 15.900 exemplaren in juli.¹⁹ De in Zuid-Holland aanwezige aantallen brandgans overstijgen tevens de door Sovon berekende Gunstige Referentie Populatie (GRP) van 14.340 exemplaren in juli.²⁰ De GRP sluit aan bij de internationale beleidsplannen zoals opgesteld in het kader van het Adaptive Flyway Management Plan (AFMP). Hier wordt uitgegaan van de gehele internationale flywaypopulatie ten tijde van aanvang van het AEWA-verdrag in 2000 (Nagy et al. 2021). Indien de provinciale stand boven de GRP's blijft, wordt daarmee tevens de gunstige staat van instandhouding van de betreffende populatie geborgd.

Voorschrift

Om te waarborgen dat door het gebruik van de ontheffing de staat van instandhouding van de grauwe gans niet in gevaar wordt gebracht is voorschrift 3 toegevoegd aan de ontheffing. Indien uit de juli-telling voor een kalenderjaar blijkt dat het aantal grauwe ganzen in de provincie Zuid-Holland minder dan 35.500 bedraagt, mag er voor de grauwe gans in het daaropvolgende kalenderjaar geen beheerfschot plaatsvinden.

Omdat de populatie brandganzen (juli-telling) relatief dicht tegen haar streefstand (19.500) aan zit, is in deze ontheffing voorgeschreven dat, indien uit de juli-telling blijkt dat het aantal brandganzen in de provincie Zuid-

¹⁸ Aangevuld met cijfers uit bijlage 3 (met r-trim correctie) van Integrale telling standganzen Zuid-Holland 2020, CLM november 2020.

¹⁹ H. Schekkerman, K. Koffijberg & J. Stahl, Sovon-notitie 2022/47, Voorstel provinciale gunstige referentiewaarden voor de standpopulaties van Grauwe Gans en Brandgans

²⁰ H. Schekkerman, K. Koffijberg & J. Stahl, Sovon-notitie 2022/47, Voorstel provinciale gunstige referentiewaarden voor de standpopulaties van Grauwe Gans en Brandgans

Holland over een kalenderjaar minder dan 18.000 bedraagt, in het eerstvolgende kalenderjaar geen beheerafschot mag plaatsvinden van de brandgans.

Door de aanwas van gemiddeld ca. 20% in het eerstvolgende jaar (zonder beheerafschot) kan de populatie brandgans zich herstellen tot op of boven de streefstand. Zo blijven we ook ruim boven de GRP voor de brandgans die is gesteld op 14.340. Op die manier is geborgd dat door het gebruik van deze ontheffing de staat van instandhouding van de brandgans niet in het geding is of zal komen. Daarnaast is de beheerperiode voor de brandgans ook ingekort.

Conclusie staat van instandhouding

Gezien hoofdstuk 4 (populatieontwikkeling) en bijlage 1 (wettelijk kader) van het FBP en bovenstaande overwegingen, zijn wij van mening dat door het gebruik van onderhavige ontheffing met de daaraan verbonden voorschriften geen afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding van deze soorten.

Middelen en methoden

Geweer, honden en slag en steekwapens

Om beheerafschot mogelijk te maken moet het geweer worden gebruikt. Honden zijn nodig om geschoten ganzen snel te kunnen apporteren en slag- en steekwapens zijn nodig om gewonde ganzen te doden ingeval er redelijkerwijs geen alternatief middel voorhanden is met minder mogelijke nadelige gevolgen voor het welzijn van de desbetreffende gans (zie ook artikel 3.9, zevende lid Bnb). Omdat deze middelen nodig zijn voor het uitvoeren van een effectieve bestrijding van de ganzen hebben wij deze middelen ook aangewezen in deze ontheffing.

Gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang

Op grond van artikel 3.26, derde lid, Wnb kunnen wij een ontheffing verlenen om af te wijken van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.16, eerste lid, van het Bnb, waarin is bepaald dat geweren niet worden gebruikt “voor zonsopgang en na zonsondergang”.

Aangevraagd is om bij het ganzenbeheer het geweer te gebruiken vanaf een half uur voor zonsopgang en tot en met een half uur na zonsondergang. Over het algemeen zijn verstoringen die vroeg optreden, wanneer ganzen nog niet in een dagelijkse routine van foerageren zitten, het effectiefst (Radtko & Dieter, 2011). Mede hierom is het van belang dat bij beheerafschot mogelijk is op de momenten dat standgans zich van en naar hun foerageergebied bewegen. En dat is juist ook voor zonsopkomst en na zonsondergang.

Op grond van het bovenstaande alsmede de motivatie opgenomen in het FBP vinden wij het noodzakelijk om het gebruik van het geweer van een half uur voor zonsopkomst tot een half uur na zonsondergang toe te staan.

Lokmiddelen

Met de inzet van lokvogels, lokvoer en (elektronisch versterkte) lokgeluiden kunnen ganzen binnen een schootsafstand (maximaal 30 meter) worden verkregen en kan een goed gericht dodelijk schot worden afgegeven. De werkwijze met deze methoden dient dus ook het belang van dierenwelzijn. De effectiviteit van het ganzenbeheer wordt aanzienlijk groter bij gebruik van een combinatie van methoden lokvogels, lokvoer en (elektronisch versterkte) lokgeluiden.

Artikel 3.9, tweede lid, van het Bnb geeft een opsomming van toegestane methoden, waaronder lokvogels (sub c), middelen waarmee lokgeluiden kunnen worden gemaakt (sub d) en lokvoer (sub g). In besluit IV hebben wij het gebruik van lokvogels en lokvoer beperkt tot niet-levende lokvogels en lokvoer dat niet vergiftigd of verdovend is. Het gebruik van elektronisch versterkte lokgeluiden als methode, is echter op grond van artikel 3.9, derde lid, van het Bnb zonder ontheffing verboden. Voor een effectief beheer van de zomergansen waarbij de ganzen goed onder schot worden verkregen, achten wij het echter noodzakelijk om ook elektronisch versterkte lokgeluiden toe te staan.

Looptijd van de ontheffing

Voor de looptijd van deze ontheffing is aansluiting gezocht bij de looptijd van het FBP, te weten tot en met 31 december 2027.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Eindconclusie

De grauwe ganzen en brandganzen die gedurende de zomerperiode binnen Zuid-Holland aanwezig zijn, dienen (in aanzienlijke mate) in aantal te worden beperkt, dan wel op peil te worden gehouden. Daarvoor moeten de nesten worden behandeld en dient beheerafschot plaats te vinden in het belang van het voorkomen van belangrijke landbouwschade, het belang van de veiligheid van het luchtverkeer en de bescherming van flora en fauna. Aangezien het voortbestaan van deze ganzensoorten niet wordt bedreigd en er tevens geen andere bevredigende oplossing is, kan de aangevraagde ontheffing worden verleend.

Appendices

Appendix I, het aantal aanvragen in de periode 2005 t/m 2025 voor vergoeding van faunaschade veroorzaakt door de grauwe gans en de brandgans waarbij het bedrag groter was dan €250,- euro per schadejaar.

Provincie	Zuid-Holland	
Aantal aanvragen >250 euro	(Meerdere items)	
getaxeerd_bedrag_diersoort		
Schadejaar	Grauwe gans	Brandgans
2005	64	38
2006	113	84
2007	176	95
2008	216	108
2009	259	123
2010	276	173
2011	309	182
2012	325	173
2013	262	134
2014	196	138
2015	132	75
2016	147	83
2017	199	98
2018	200	88
2019	265	100
2020	320	106
2021	493	103
2022	793	193
2023	1048	204
2024	1392	321
2025	1683	468

Appendix II, het gemiddelde getaxeerde bedrag in de periode 2005 t/m 2025 voor vergoeding van faunaschade veroorzaakt door de grauwe gans per schadejaar.

Provincie	Zuid-Holland	
Gemiddelde van getaxeerd_bedrag_diersoort		
Schadejaar	Grauwe gans	Brandgans
2005	€ 778,21	€ 625,62
2006	€ 413,11	€ 708,67
2007	€ 672,25	€ 1.011,85
2008	€ 1.182,92	€ 1.360,71
2009	€ 829,18	€ 996,72
2010	€ 765,68	€ 950,90
2011	€ 1.388,93	€ 1.950,95
2012	€ 1.162,01	€ 1.711,33
2013	€ 1.272,20	€ 1.830,77
2014	€ 1.408,82	€ 1.423,92
2015	€ 2.580,57	€ 2.281,76
2016	€ 2.826,76	€ 3.196,44
2017	€ 2.964,15	€ 3.208,91
2018	€ 3.270,72	€ 3.718,17
2019	€ 2.559,01	€ 2.736,53
2020	€ 2.868,38	€ 3.030,95
2021	€ 3.304,97	€ 2.553,81
2022	€ 3.741,98	€ 2.339,03
2023	€ 4.584,49	€ 1.841,99
2024	€ 4.103,99	€ 2.241,64
2025	€ 4.060,66	€ 1.918,02